

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ ОДЕСЬКОЇ
ОБЛАСНОЇ РАДИ»

ПЕДАГОГІЧНА НАУКА І ОСВІТА У СУЧАСНОМУ ВИМІРІ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Матеріали

VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції

14 травня 2026 р.

Одеса, 2026

УДК 37.013

П24

*Рекомендовано до друку та розповсюдження мережею інтернет Вченою радою
Комунального закладу вищої освіти «Одеська академія неперервної освіти
Одеської обласної ради»*

(протокол № 2 від 28 квітня 2026 р.)

Редакційна колегія:

1. Задорожна Л. К. – ректор Комунального закладу вищої освіти «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», кандидат філософських наук
2. Ягоднікова В. В. – проректор з науково-педагогічної та інноваційної діяльності, КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», доктор педагогічних наук, професор
3. Сараєва І. В. – проректор з науково-педагогічної та методичної діяльності КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», кандидат історичних наук
4. Кузнєцова О. В. – кандидат психологічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної та соціокультурної діяльності КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»
5. Кузнєцова Н. В. – завідувачка кафедри педагогіки та освітнього менеджменту КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», кандидат педагогічних наук, доцент, доцент
6. Онищук С. О. – кандидат педагогічних наук, заступник завідувача кафедри методики викладання і змісту освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»
7. Шатайло Н. В. – кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри методики викладання і змісту освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»
8. Гриньова М. В. – доктор філософії за спеціальністю «Освітні, педагогічні науки», завідувач відділу міжнародної співпраці та трансферу інновацій КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»

Матеріали конференцій публікуються за оригіналом рукопису, за достовірність і точність фактів, цитат, власних імен, статистичних даних та інших відомостей повну відповідальність несуть їх автори.

П24 Педагогічна наука і освіта у сучасному вимірі: проблеми та перспективи розвитку: Матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (14 травня 2026 р.) / за заг. ред. В. В. Ягоднікової. – Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2026. 435 с.

ISBN

У збірнику презентовано матеріали, статті, доповіді, тези учасників VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Педагогічна наука і освіта у сучасному вимірі: проблеми та перспективи розвитку», що розкривають актуальні проблеми сучасної педагогічної науки і практики; відображають інноваційні підходи та стратегічні завдання освіти і педагогічної науки в умовах воєнного стану; досліджують виклики, що постають перед педагогами та менеджерами освіти в реаліях сьогодення.

Видання актуальне для керівників закладів освіти, науково-педагогічних, педагогічних працівників, шкільних психологічних служб, здобувачів вищої освіти і всіх, хто цікавиться проблемами педагогіки і освіти.

ISBN

© ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ
НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ ОДЕСЬКОЇ
ОБЛАСНОЇ РАДИ, 2026

ЗМІСТ

ПРОБЛЕМНИЙ КОНТУР СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ ТА ОСВІТИ: ФІЛОСОФСЬКИЙ, ПСИХОЛОГІЧНИЙ, СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ВИМІР

Грон В. В. Освіта на межі епох: проблеми, виклики, можливості	9
Gollob R., Hrynova M. Dimensions of global citizenship education: distinctive focuses and points of intersection	11
Задорожна Л. К. Сприяння здоров'ю і благополуччю педагогів як стратегічний напрям розвитку закладу освіти	15
Здрагат С. Г. Культура самооцінювання закладу освіти	19
Князян М. О. Соціокультурний вимір професійної підготовки майбутніх фахівців гуманітарного профілю	23
Кузнєцова Н. В. Питання академічної етики в епоху генеративного штучного інтелекту	25
Кузнєцова О. В. Психологічна служба: виклики та завдання в умовах реформування освіти	29
Лебедик Л. В. Проблемний контур сучасної педагогічної науки та освіти: психологічний вимір	33
Лістова В. О. Стратегії подолання стресу в професійній діяльності сучасного педагога	36
Літвінова М. П. Профілактика професійного вигорання педагогів в умовах сучасних змін освітньої системи України	40
Лукіна Т. О. Культура використання даних моніторингу якості освіти у професійному розвитку вчителя	43
Мацука В. М. Менеджмент якості освіти: порівняльний аналіз міжнародних моделей	46
Мелешко В. В. Заклад освіти як соціокультурний центр громади: теоретико-практичний аналіз та стратегії розвитку в умовах сучасної трансформації освіти	49
Нестерчук О. М. Психологічний компас педагога травмоінформований підхід у мотиваційному дизайні безпечного освітнього середовища	52
Полятикіна Т. В. Психологічна стійкість (резильєнтність) учасників освітнього процесу як чинник стабілізації соціокультурного простору школи	57
Сасенко Л. І. Соціокультурна діяльність у популяризації творчості Галини Могильницької	60
Сокол А. О. Психосоціальна підтримка учнів в умовах воєнного стану: психологічний та соціально-педагогічний вимір	64
Стрельников В. Ю. Проблемний контур сучасної педагогічної науки та освіти: філософський вимір	66
Харламов М. І. До питання про поліпшення соціально-психологічного клімату у курсантських підрозділах закладів вищої освіти ДСНС України в сучасних умовах	69
Філімонюк А. С. Понятійно-термінологічний аналіз категорій «самоосвіта» та «інформальна освіта»	72
Ягоднікова В. В. Виховання підприємливості як мейнстрим сучасної освіти	75

Гончаренко Н. І., Гевко В. М. Застосування інноваційних технологій навчання майбутніх фармацевтів в умовах воєнного стану	295
Гопанчук Л. М. Інновації як засіб прогресивних змін в освіті: практика впровадження методики «Освіта 3D: Досліджуй. Дій. Досягай» у фаховій передвищій освіті	298
Горонескуль М.М. Дидактичні умови інтеграції генеративних мовних моделей у математичну освіту	301
Жаботинська Л., Прокопенко В. В. Інноваційні підходи при вивченні історії України: аналіз і досвід викладацько-студентської наукової взаємодії	304
Заріцька К. М., Демент М. О. Впровадження інноваційних технологій у процес професійної підготовки майбутніх фахівців цивільного захисту	306
Іванова Н. Г., Терзі Ю. О. Інноваційний потенціал мобільних застосунків у початковому навчанні іспанської мови: DUOLINGO в українському освітньому контексті	310
Керізь А. В. Проектні форми роботи як засіб прогресивних змін в дошкільній освіті	313
Кулик І. О. Дидактичні можливості технології розширення освітнього простору у формуванні критичного мислення майбутніх вчителів історії та громадянської освіти	316
Кулімова Ю. Г. Інтеграція штучного інтелекту в підготовку майбутніх учителів початкової школи: аналітика переваг та ризиків	319
Кучеренко А. А. Інноваційні підходи до дослідницького навчання як чинник розвитку історичної грамотності	322
Лагутіна С. О. Особливості використання асистивних технологій в інклюзивній освіті	324
Lemberskyi O. English language as a basis for innovative changes in the field of education	327
Lysenko Y. The role of English as a global language in shaping modern innovative educational systems	331
Листопад О. А., Листопад Н. Л. Проектні та інтерактивні технології у формуванні національно-патріотичних цінностей здобувачів освіти в цифровому середовищі	336
Мардарова І. К., Гуданич Н. М. Інноваційні здоров'язбережувальні технології в інклюзивній практиці закладу дошкільної освіти	339
Марченко О. М. Освітній науковий проєкт «Конструювання персоналізованої профорієнтаційної траєкторії старшокласників НУШ за допомогою штучного інтелекту»	341
Мельниченко А. С., Чередник Є. І. Використання цифрових платформ і віртуальних тренажерів у підготовці фахівців цивільного захисту	344
Паламарчук І. В. Роль цифрового середовища у формуванні готовності педагогів закладів дошкільної освіти до інноваційної діяльності	347
Руденський Р. Є. Асистивні технології у процесі навчання та супроводу дітей з особливими освітніми потребами	350
Світковська С. А., Верготи Л. Т., Шинкаренко Т. А. Від смартфона до книжки: цифрові інструменти стимулювання читацького інтересу в сучасній школі	353
Сербін О. В. Використання ігор у навчальному процесі: переваги та ризики	357
Сніцар І. В. Методичні основи міжкультурної ділової компетентності студентів професійного спрямування «Фізична терапія» на заняттях іноземної мови	361

Palamarchuk Iryna

*Head of the methodological laboratory of preschool education
Odessa Regional Academy of In-Service Education
Odesa, Ukraine*

THE ROLE OF THE DIGITAL ENVIRONMENT IN DEVELOPING THE READINESS OF PRESCHOOL TEACHERS FOR INNOVATIVE ACTIVITIES

Keywords: innovative activities, digital environment, preschool teacher, teacher readiness, professional development.

Руденський Ростислав Євгенович,

*доктор філософії зі спеціальності 012 Дошкільна освіта,
старший викладач кафедри освітології і педагогіки,
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль, Україна
orcid 0000-0001-5890-6276*

АСИСТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ТА СУПРОВОДУ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Ключові слова: асистивні технології, допоміжні засоби, діти з особливими освітніми потребами, інклюзивна освіта, універсальний дизайн.

Сучасний розвиток інклюзивної дошкільної освіти засвідчує перехід від формального декларування рівного доступу до навчання до створення реальних педагогічних умов, що забезпечують активну участь дітей з особливими освітніми потребами в освітньому процесі. У цьому контексті особливого значення набувають асистивні технології – допоміжні засоби та технології – як сукупність пристроїв, програмних рішень і педагогічних інструментів, що сприяють компенсації порушень розвитку, підтримці функціонування дитини та розширенню її можливостей взаємодії з освітнім середовищем. Вони є одними із базових інструментів забезпечення інклюзивного навчання та підвищення рівня функціональної незалежності осіб з порушеннями розвитку.

Наукові дослідження останніх років переконливо доводять ефективність асистивних технологій у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами [1]. Встановлено, що їх систематичне застосування сприяє підвищенню навчальних досягнень, зокрема у сфері розвитку мовлення, пропедевтики оволодіння читанням та формування елементарних математичних уявлень, а також позитивно впливає на рівень залученості дітей до освітнього процесу. Асистивні технології не лише полегшують засвоєння навчального матеріалу, але й забезпечують

формування автономності, розвитку самостійності та здатності до регуляції самостійної діяльності. Узагальнення результатів сучасних досліджень засвідчує, що використання цифрових ресурсів, мобільних додатків та інтерактивних середовищ має стабільно позитивний вплив на когнітивний і соціальний розвиток дітей з ООП, зокрема у дошкільному віці.

Ефективність застосування асистивних технологій не є автоматичною і безпосередньо залежить від педагогічно обґрунтованого їх використання. У цьому контексті доцільно дослідити їх вплив через призму функціональних змін, які вони забезпечують в освітньому процесі. Передусім йдеться про реалізацію компенсаторної функції, коли технології дозволяють частково або повністю подолати труднощі, пов'язані з порушеннями розвитку. Наприклад, використання програм перетворення тексту на мовлення або систем прогнозування слів значно полегшує процес письма і читання для дітей із труднощами навчання, забезпечуючи їх більш повну залученість в освітню діяльність.

Важливим є також їх вплив на організацію інклюзивної взаємодії. У традиційному освітньому середовищі діти з комунікативними труднощами часто залишаються ігнорованими іншими учасниками освітнього процесу. Використання асистивних технологій, зокрема засобів альтернативної та додаткової комунікації, забезпечує можливість змінити цю ситуацію. Наприклад, застосування цифрових комунікаційних додатків дозволяє дітям з розладами аутистичного спектра висловлювати власні потреби та взаємодіяти з оточенням, що сприяє розвитку соціальних навичок і зниженню рівня фрустрації.

Ще іншою перевагою використання асистивних технологій є їх здатність забезпечувати індивідуалізацію освітнього процесу. Використання цифрових інструментів забезпечує можливість адаптувати зміст, темп і форму презентації навчального матеріалу відповідно до індивідуальних особливостей дитини. У цьому аспекті важливу роль відіграє концепція універсального дизайну в освіті, яка передбачає створення гнучкого освітнього середовища, орієнтованого на різноманітність освітніх потреб. Такий підхід забезпечує доступність навчального матеріалу та підвищує ефективність його засвоєння дітьми.

Асистивні технології також істотно впливають на мотиваційну сферу дитини. Інтерактивні цифрові засоби, мультимедійні ресурси та ігрові додатки сприяють підвищенню пізнавального інтересу, зниженню тривожності та формуванню позитивного ставлення до навчання [2]. Зокрема, використання технологій доповненої реальності забезпечує наочність та інтерактивність освітнього процесу для дітей дошкільного віку, які краще засвоюють інформацію через безпосередню взаємодію з об'єктами.

Практика освітнього процесу в ЗДО підтверджує ефективність асистивних технологій у різних напрямках роботи. Використання систем

альтернативної комунікації сприяє розвитку мовлення та соціальної взаємодії дітей, сенсорні засоби забезпечують регуляцію емоційного стану, а цифрові освітні додатки сприяють розвитку пізнавальних процесів і загальнонавчальних умінь та навичок.

Ефективність упровадження таких технологій значною мірою залежить від рівня підготовки педагогів та їх здатності інтегрувати ці інструменти у освітній процес.

Значний потенціал асистивних технологій на етапі їх впровадження в освітній процес ЗДО супроводжується низкою труднощів. До основних проблем належать недостатній рівень сформованості цифрової та інклюзивної компетентності педагогів, обмеженість матеріально-технічного забезпечення та відсутність системного підходу і методичного супроводу вихователів до використання технологій [3]. Це зумовлює необхідність підвищення кваліфікації педагогічних працівників і створення відповідних організаційно-педагогічних умов для ефективного впровадження асистивних технологій у практику освіти.

У контексті подальшого розвитку інклюзивної дошкільної освіти гострої актуальності набуває використання інноваційних асистивних технологій, зокрема тих, що базуються на штучному інтелекті та адаптивних освітніх системах. Вони окреслюють нові можливості для персоналізації навчання дошкільників, однак потребують педагогічно обґрунтованого та етично виваженого підходу до їх застосування.

Отже, асистивні технології є системотвірним елементом сучасного інклюзивного освітнього середовища ЗДО, що забезпечує доступність, якість і результативність навчання дітей-дошкільників з особливими освітніми потребами. Їх ефективність визначається рівнем інтеграції у педагогічний процес, професійною готовністю педагогів та здатністю адаптувати освітнє середовище до індивідуальних потреб кожної дитини. Саме за таких умов асистивні технології стають дієвим інструментом навчання, виховання та соціалізації дітей з особливими освітніми потребами.

Список використаних джерел:

1. Fernández-Batanero J. M., Montenegro-Rueda M., Fernández-Cerero J., García-Martínez I. Assistive technology for the inclusion of students with disabilities: a systematic review. *Educational Technology Research and Development*. 2022. Vol. 70, no. 5. P. 1911–1930. DOI: 10.1007/s11423-022-10127-7.
2. Chambers D. Assistive Technology Supporting Inclusive Education: Existing and Emerging Trends. *Assistive Technology to Support Inclusive Education*. Bingley: Emerald Publishing Limited, 2020. P. 1–16. DOI: 10.1108/S1479-36362020000014001.
3. Nwahunanya I., Ede E. O., Abiamuwe N. O., Attah K. O., Asogwa U. U. Assistive Technology for Inclusive Education Among Vocational Education Students with Physical Disabilities in Colleges of Education in South West, Nigeria. *International Journal of Innovative Science and Research Technology*. 2020. Vol. 5, issue 6. P. 522–527. URL: <https://ijisrt.com/assets/upload/files/IJISRT20JUN477.pdf>.

Rostyslav Rudenskyi

*Doctor of Philosophy in Specialty 012 Preschool Education
Senior Lecturer at the Department of Educology and Pedagogy
West Ukrainian National University
Ternopil, Ukraine*

ASSISTIVE TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF TEACHING AND SUPPORTING CHILDREN WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS

Keywords: assistive technologies, supportive tools, children with special educational needs, inclusive education, universal design.

Світковська Світлана Андріївна,

методист методичної лабораторії базових дисциплін кафедри методики викладання і змісту освіти, координатор мовно-літературної освітньої галузі НУШ, КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», м. Одеса, Україна

Вергомі Лідія Танасіївна,

учитель української мови та літератури вищої категорії, учитель-методист, Чорноморський академічний ліцей імені Тараса Шевченка Чорноморської міської ради Одеського району Одеської області, м. Чорноморськ, Україна

Шинкаренко Тетяна Анатоліївна,

учитель української мови та літератури вищої категорії, учитель-методист, заступник директора з НВР, Чорноморський ліцей № 4 Чорноморської міської ради Одеського району Одеської області, м. Чорноморськ, Україна

ВІД СМАРТФОНА ДО КНИЖКИ: ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ СТИМУЛЮВАННЯ ЧИТАЦЬКОГО ІНТЕРЕСУ В СУЧАСНІЙ ШКОЛІ

Ключові слова: цифрові інструменти освіти, ШІ, прийоми роботи, українська література

Сучасна освіта перебуває на етапі трансформації, де головним викликом для вчителя словесності є конкуренція між «швидким дофаміном» соцмереж та вдумливим читанням класики. Так, існує проблема: у багатьох дітей відсутній внутрішній стимул до читання. Але виклик ще й у тому, що формат споживання інформації радикально змінився. Тому, замість того, щоб боротися зі смартфонами, педагог має перетворити їх на інструмент доступу до української культури. Сучасна освітня парадигма вимагає від учителя-словесника не простої трансляції знань, а стратегічного проектування когнітивного досвіду учня.

Теоретик медіа Маршалл Маклюен зазначав: «Засіб комунікації і є саме повідомлення». Якщо ми прагнемо, щоб українська література стала частиною самотутності цифрового покоління, ми маємо використовувати гаджет як когнітивний скаффолдинг – інструмент